

rapport

IVL Svenska Miljöinstitutet AB

Beskrivning och utvärdering av projektet Blandat om Betong

-Vägvisare till nyttig kunskap om arbetet inom
betongvaruindustrin

Malin Nilsson och Ann-Beth Antonsson
B 1317
Stockholm, januari 1999

IVL

Institutet för Vatten- och Luftvårdsforskning Swedish Environmental Research Institute

Organisation/Organization Institutet för Vatten- och Luftvårdsforskning Adress/Address Box 21060 100 31 STOCKHOLM Telefonnr/Telephone 08-729 15 00	RAPPORTSAMMANFATTNING Report Summary Projekttitel/Project title Beskrivning och utvärdering av projektet: Blandat om Betong -Vägvisare till nyttig kunskap om arbetet inom betongvaruindustrin Anslagsgivare för projektet/Project sponsor Rådet för Arbetslivsforskning, d-nr 97-1602
Rapportförfattare, author Malin Nilsson, Ann-Beth Antonsson	
Rapportens titel och undertitel/Title and subtitle of the report Beskrivning och utvärdering av projektet Blandat om Betong -Vägvisare till nyttig kunskap om arbetet inom betongvaruindustrin	
Sammanfattning/Summary En metod har utvecklats att sammanställa och sprida för företag nyttig information om arbetsmiljö. Metoden har tillämpats på betongvaruindustrin där skriften Blandat om Betong spritts till de 150 företag som ingår i branschen. Företagen i branschen har kunnat beställa material som sammanfattas i Blandat om Betong. För att upprätthålla kunskapen om Blandat om Betong, har nyhetsbrev skickats ut årligen. Informationsspridningen har resulterat i 40 olika förfrågningar, varav sex från personer som hört av sig två gånger. Totalt har alltså 34 olika personer hört av sig (ca 11% av dem som fått utskicken eller ca 23% av företagen). Uppskattningsvis är 2/3 av de som hört av sig produktionsansvariga och 1/3 skyddsombud. Denna svarsfrekvens bör betraktas som god med tanke på att i stort sett den enda informationen om projektet varit skriftlig. Det är tydligt att svarsfrekvensen höjs markant när ett nyhetsbrev skickats ut. Nyhetsbrev fungerar som information och påminnelse och verkar vara mycket viktiga för att projektet ska bli framgångsrikt. Även samarbetet med Almega och Industrifacket är av stor vikt, eftersom dessa organisationer har hög trovärdighet inom målgruppen. Sammanfattningsvis kan de mål som sattes upp i början av projektet, att sprida redan framtagen information till företag inom betongvarubranschen, till stor del betraktas som uppfyllda. Den uppföljning som gjorts visar att företagen är positiva till den typ av information som Blandat om Betong utgör. I och med denna avrapportering är projektet om Blandat om Betong slut. Behovet av information om lösningar på arbetsmiljöproblem har dock inte upphört. Utvärderingen bekräftar dessutom det vi redan visste att ett projekt av den här typen behöver tid på sig för att få genomslagskraft. Samtal har förts med Arbetarskyddsnämnden (ASN) om att utnyttja deras hemsida för fortsatt arbete. Blandat om Betong och liknande sammanställningar för andra branscher skulle kunna läggas in och bli tillgängliga på ASNs hemsida.	
Nyckelord samt ev. anknytning till geografiskt område, näringsgren eller vattendrag/Keywords Betongvaruindustri, arbetsmiljöinformation	
Bibliografiska uppgifter/Bibliographic data	
IVL Rapport B 1317	
Beställningsadress för rapporten/Ordering address IVL, Publikationsservice, Box 21060, S-100 31 Stockholm, Sweden	

Innehållsförteckning

1	Bakgrund	4
2	Projektets organisation	5
3	Vad har gjorts i projektet?	6
3.1	“Uppslagsverket” Blandat om Betong	6
3.2	Utskick av Blandat om Betong	7
3.3	Nyhetsbrev	7
3.4	Beställningar.....	8
4	Uppföljning under projektets gång	10
4.1	Telefonintervjuer	10
4.2	Företagsbesök.....	11
4.3	Resultatet av intervjuer och besök.....	11
5	Marknadsföring och information	12
6	Projektets tidsåtgång och ekonomi	12
6.1	Tidsåtgång	12
6.2	Ekonomi	12
7	Utvärdering.....	12
7.1	Intervjuer med företag som varit i kontakt med oss.....	13
7.1.1	Storlek på företagen och koncerntillhörighet.....	13
7.1.2	Erfarenheter från kvalitets- och miljöledningssystem.....	13
7.1.3	Synpunkter på Blandat om Betong	13
7.1.3	Varifrån kommer företagens information	15
7.1.5	Företagens erfarenhet av den nya informationsteknologin	15
7.2	Intervju med företag som inte varit i kontaktat med oss	16
7.2.1	Storlek på företagen och koncern tillhörighet.....	16
7.2.2	Erfarenheter från kvalitets- och miljöledningssystem.....	16
7.2.3	Synpunkter på Blandat om Betong	16
7.2.4	Varifrån kommer företagens information	16
7.2.5	Företagens erfarenhet av den nya informationsteknologin	17
8	Slutsatser och rekommendationer för en fortsättning.....	17
9	Framtiden för Blandat om Betong	18
Bilaga 1.	Nyhetsbrev 1-3	19
Bilaga 2.	Antal besökare på tre av de hemsidor som rekommenderats i Nyhetsbrev 3	23
Bilaga 3.	Sammanfattningarna i Blandat om Betong och vad som beställts därifrån	25
Bilaga 4.	Frågeformulär till utvärderingsintervjuerna	35

Summary

To summarise and distribute knowledge on working environment which is useful to companies a method has been developed. The method has been applied to the concrete product industry. Useful knowledge has been compiled in a brochure *Blandat om Betong (Mixed about Concrete)* which has been sent to the approximately 150 companies that belong to this bransch. The brochure contains short summaries of useful references mainly focussing on control measures. It also contains an index through which one can find relevant summaries. Companies can order the reports, information materials etc mentioned in *Blandat om Betong*. As a reminder of *Blandat om Betong* a newsletter was sent to the companies once a year for three years.

The distribution of *Blandat om Betong* has resulted in 40 different inquiries of which six persons have inquired twice. In all, 34 different persons have asked for information relating to *Blandat om Betong* (app. 11% of those who got the information or app. 23% of the companies). Approximately 2/3 of those who have asked for more information are production managers and 1/3 are safety representatives. That 23% of the companies have asked for information should be considered as a good result especially as there only has been written information about *Blandat om Betong*. It is clear that the number of inquiries have increased after each distribution of a newsletter. The newsletters both distributes information and reminds of *Blandat om Betong* and seem to be very important for the project as does the co-operation with Almega and Industrifacket, the employers and labour organisations.

To sum up, the goals that were defined in the beginning of the project, to distribute useful information on working environment, have to a large extent been reached. The evaluation shows that the companies are positive to information as *Blandat om Betong*.

With this report this information project has been brought to an end. However, the need for distributing knowledge on good working environment measures has not ceased. The evaluation supports the thesis that this type of information project need time to be successful. To be able to carry on with the project in some way a collaboration has been discussed with the Joint Industrial Safety Council. Their homepage on internet could be used for making this kind of information easy available on a long term basis.

1 Bakgrund

I dagens läge med ökande effektivitetskrav som genomsyrar de flesta av samhällets olika sektorer, ställs även krav på ökad effektivitet vad gäller både arbetsmiljöarbetet och arbetsmiljöforskningen. Ett sätt att effektivisera arbetsmiljöarbetet är att bättre utnyttja befintlig forskning och kunskap. Bland forskare och praktiker inom arbetsmiljöområdet är det välkänt att en stor del av dagens arbetsmiljöproblem kan lösas med känd teknik.

Under åren har det genomförts många olika projekt med målet att förbättra arbetsmiljön inom olika branscher. Sammantaget visar projekten på lösningar på en stor del av de problem som finns i olika branscher. Trots det, kvarstår många problem som olösta. I en del företag tror man kanske t o m att det saknas lösningar på vissa problem. Kanske känner man inte heller till de olika risker som förekommer inom den egna branschen. Detta förhållande speglar en ineffektivitet i kunskapsspridningen om arbetsmiljöproblem och åtgärder. Ineffektiviteten är inte typisk för arbetsmiljöområdet. Snarare är den typisk för ett utvecklat informationssamhälle, som processar så mycket information att en enskild medborgare bara kan tillgodogöra sig en bråkdel av all den information som finns tillgänglig.

Denna rapport beskriver och utvärderar en metod som tagits fram för att sprida känd kunskap om arbetsmiljöproblem och åtgärder i en bransch. Som typbransch har betongvaruindustrin valts. Det är en bransch med arbetsmiljöproblem i form av bl a olycksfallrisker, buller, vibrationer, kvartsinnehållande damm och en ökande användning av kemikalier t ex flytmedel, fogmassor och epoxilacker. Lokalerna är ofta mörka och dragiga och vissa arbetsmoment kan vara tunga och besvärliga. Till samtliga dessa problem finns det dock lösningar. Branschen är dessutom väl sammanhållen och inte alltför stor vilket har underlättat arbetet.

Beroende på utvärderingens utfall kan man tänka sig liknande sammanställningar även för andra branscher.

2 Projektets organisation

En referensgrupp har varit knuten till projektet. I den har representanter från parterna samt konsulter ingått. Gruppen har bestått av följande personer:

Gösta Borg	Almega	(fram till pensioneringen februari 1998)
Lars Holmberg	KM Akustikbyrån	
Ulf Lavenius	Industrifacket	
Carl Henry Lundin	Almega	(ersatte Gösta Borg fr o m februari 1998)
Anders Wallberg	Säker Produktion AB	

Mot slutet av projektet deltog även Eric Jonsson, Arbetarskyddsnämnden, i referensgruppsarbetet.

Lars Holmberg och Anders Wallberg har bidragit med sina expertkunskaper, buller respektive organisationsutveckling, samt med lång erfarenhet från betongvaruindustrin.

3 Vad har gjorts i projektet?

3.1 “Uppslagsverket” Blandat om Betong

Arbetet påbörjades våren 1996. Det första steget i projektet var att välja ut befintliga undersökningar, rapporter och informationsmaterial som getts ut till eller kunde vara av intresse för branschen och sammanställa dessa. För att hitta material gjordes litteratursökningar på Arbetslivsbiblioteket och en mängd litteratur lånades. I samråd med referensgruppen valdes litteratur ut. För varje rapport, undersökning eller informationsmaterial skrevs en kort sammanfattning.

Materialet valdes utifrån följande kriterier

1. skrivet på svenska (eller möjligtvis norska och danska)
2. lättläst
3. riktat till betongvarubranschen
4. aktuellt
5. beskriver åtgärder överförbara till flera företag och inte specifika för ett undersökt företag.

Eventuella kartläggningar utan förslag till åtgärder, epidemiologiska studier etc. togs ej med. I vissa fall valdes material ut som skrivits för en annan bransch men som behandlade sådana arbetsmiljöfaktorer som är relevanta även för betongvaruindustrin. Också material som är allmänt hållna och som kan användas inom betongvaruindustrin togs med t ex material om internkontroll av arbetsmiljön.

Litteraturen delades upp under olika ämnesrubriker:

organisationsutveckling
 nyanställning och kompetensutveckling
 arbetsskador, olycksfall och rehabilitering
 buller och vibrationer
 kemikalier och damm
 ergonomi
 lagar och förordningar
 allmänt om arbetsmiljö och produktionsmetoder.

I de nyhetsbrev som skickats ut en gång per år till branschen har även andra ämnen som t ex yttre miljö och information på internet behandlats. I arbetet med att sammanställa material besöktes även en betongvaruindustri.

Till sammanfattningarna hör även ett sökordsregister som gör det lätt att hitta information om just det man är intresserad av. Det material som sammanfattats i Blandat om Betong har varit möjligt att antingen beställa från IVL eller få upplysningar om var och till vilket pris det finns att få tag på. I projektet erbjöds dessutom handfast gratis hjälp med problem. För mer omfattande insatser (mer än några dagar) var det tänkt att kostnaderna skulle diskuteras.

3.2 Utskick av Blandat om Betong

Blandat om Betong skickades ut till branschens alla arbetsställen, ca 150 st. Brevet var adresserat till "Företagsledningen". Almega hjälpte till med adressregister.

Från början var planen att även skicka Blandat om Betong till skyddsombuden på alla arbetsställen. Industrifacket regionala skyddsombud kontaktades för att spåra skyddsombuden. Detta arbete visade sig vara tidskrävande och svårt varför fem exemplar av Blandat om Betong skickades direkt till de regionala skyddsombuden på Industrifackets 22 avdelningar för att de sedan skulle kunna vidarebefordra dem.

Sammanlagt skickades ca 300 exemplar av Blandat om Betong ut i det första utskicket.

I utskicket ingick förutom skriften Blandat om Betong även ett Nyhetsbrev och en affisch. I det första Nyhetsbrevet presenterades projektet och företaget uppmanades att sätta upp affischen så att fler personer på företaget skulle känna till Blandat om Betong.

Informationen om Blandat om Betong utformades så att den baserades på befintliga informationskanaler. Dessutom var den realistisk, vilket innebar att inga kostsamma insatser i form av omfattande personliga kontakter har ingått. Denna form av realistisk information har valts, för att få en bild av hur långt man kan nå med denna typ av insatser, som också är det realistiska alternativet om liknande sammanställningar ska göras för andra branscher. Genom mer omfattande insatser och en betydligt större grad av personlig kommunikation med företagen hade naturligtvis resultatet av projektet kunnat bli ännu bättre. I de flesta fall finns dock inget utrymme för att satsa på sådan information.

3.3 Nyhetsbrev

Totalt har tre Nyhetsbrev skickats ut (bilaga 1). Det första skickades samtidigt som Blandat om Betong i september 1996, det andra i oktober 1997 och det tredje i juni 1998. Syftet med Nyhetsbrevet är att påminna om Blandat om Betong men även att ta

upp för branschen intressanta nyheter. Med de två sista Nyhetsbreven har sammanfattningar av nytt material och uppdaterade sökordsregister bifogats.

Nyhetsbreven har tryckts på ett färgat papper, samma färg som på pärmen för Blandat om Betong, för att om möjligt dra till sig uppmärksamhet.

Nyhetsbrev 1

Nyhetsbrev 1 kan ses som ett följebrev till Blandat om Betong. Brevet förklarar vad Blandat om Betong är.

Nyhetsbrev 2

Brevet tar upp återvinning av betongrester och betongavfall, växtkraft Mål 4 och internkontroll. Med detta brev gjorde vi det möjligt för företagen att faxa efter Blandat om Betong eller material de var intresserade av.

Nyhetsbrev 3

Brevet ger tips på var på internet man hittar för branschen intressant information. Förslag ges på adresser till olika företags, myndigheters och organisationers hemsidor. Det beskriver också ett nytt tillsatsmedel som ger sk högpresterande betong samt problem med epoxiallergier som rapporterats från företag inom branschen.

Även med detta brev följde blankett för att faxa beställningar.

3.4 Beställningar

Av ca 150 arbetsställen som fått Blandat om Betong hörde åtta av sig efter första utskicket. Det motsvarar ca 5%. Sju av företagen ville beställa litteratur. Två företag bad dessutom om mer hjälp. Det ena fick hjälp med kontakter och information för att åtgärda ett dammproblem. Det andra var intresserat av organisationsutveckling i sitt kvalitetsäkringsarbete. Tre av företagen var intresserade av material om organisationsutveckling. Övriga var intresserade av material om olika frågor som t ex nyanställning, damm, buller och frågor av mer produktionsteknisk karaktär.

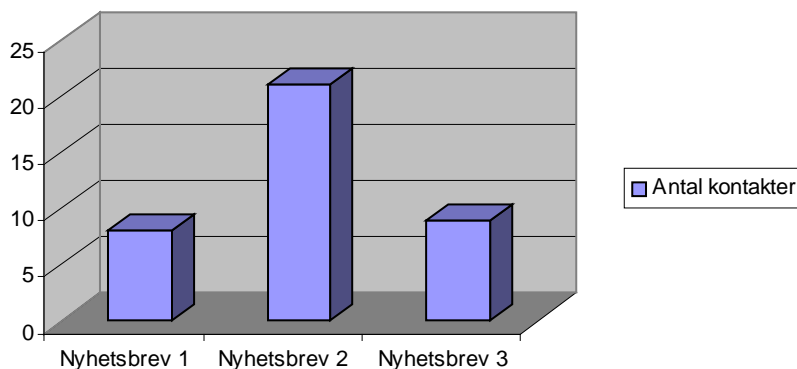
Efter det andra Nyhetsbrevet hörde 21 personer av sig (ca 7% av de personer som fått nyhetsbrevet) och ville ha ett nytt exemplar av Blandat om Betong. Fem ville beställa litteratur som sammanfattades i Nyhetsbrevet. Det material som beställdes tog upp avfallsfrågor, internkontroll, riskanalys och ett kompetensutvecklingsmaterial. Två återkom med beställningar efter att de fått Blandat om Betong. Tio personer faxade sin beställning och 11 ringde.

Två personer som hört av sig efter första utskicket hörde också av sig efter andra.

Av de 21 som hörde av sig var sju produktionsansvariga och tre skyddsombud. I resterande 11 fall saknas uppgift.

Det tredje Nyhetsbrevet informerade bl a om internet och gav tips om för betongvaru-branschen intressanta hemsidor. Tre av de hemsidor som togs upp i brevet har räkneverk som registrera antalet besökare på hemsidan. För att se om antalet besökare ökade efter utskicket av Nyhetsbrevet följdes antalet besökare på sidorna under några veckor före och efter utskicket. Sammanfattningsvis kan man konstatera att antalet besökare snarare sjönk än ökade efter utskicket vilket troligtvis kan förklaras med tidpunkten då brevet skickades ut, 17 juni strax före midsommar och semestrar. Det är dock möjligt att minskningen skulle blivit ännu större om informationen inte gått ut via nyhetsbrevet. I bilaga 2 finns resultaten från undersökningen.

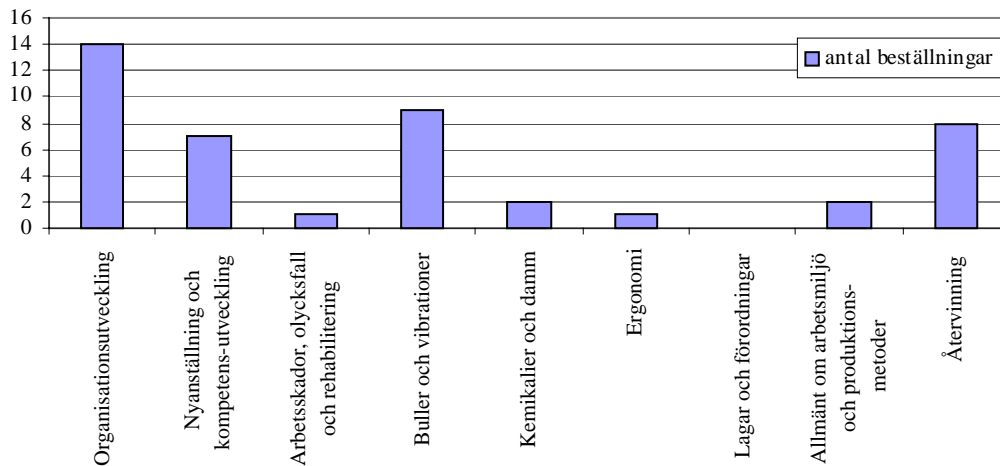
Efter tredje Nyhetsbrevet har i skrivande stund (ca två månader efter utskicket) nio företag hört av sig varav sju ville beställa Blandat om Betong. Ett företag ville beställa en rapport från Blandat om Betong. I det tredje Nyhetsbrevet togs, förutom internet, även problemställningar runt epoxi och ett nytt tillsatsmedel för flytbetong upp. Företag med goda erfarenheter av epoxi ombads höra av sig. Ett företag som använde epoxilacker hörde av sig för att få tips om säker hantering. Ännu ett företag hörde av sig i frågan epoxi efter ett tips från det regionala skyddsombudet. Figur 1 visar svarsfrekvensen efter varje nyhetsbrev som skickats ut.

Figur 1 Figuren visar svarsfrekvensen efter varje nyhetsbrev.

Sammanlagt har vi fått 40 olika förfrågningar. Sex av företagen har hört av sig två gånger. Totalt har alltså 34 olika personer hört av sig (ca 11% av de som fått utskicken eller ca 23% av företagen). Uppskattningsvis är 2/3 av de som hört av sig produktionsansvariga och 1/3 skyddsombud. Med detta antagande är det ca 15% av de produktionsansvariga och ca 8% av skyddsombuden som hört av sig.

Figur 2 visar hur många beställningar som gjorts inom de olika ämnesområden som Blandat om Betong tar upp. Av figuren framgår att mest beställningar gjorts inom områdena Organisationsutveckling, Buller och vibrationer och Återvinning. I bilaga 3 finns listat den litteratur som ingår i Blandat om Betong samt vad som beställts.

Figur 2 Figuren visar hur många beställningar som gjorts inom de olika ämnesområden som Blandat om Betong tar upp.

4 Uppföljning under projektets gång

4.1 Telefonintervjuer

För att få en uppfattning om företagen kände till att de fått Blandat om Betong gjordes en telefonrundringning till 18 företag i december 1996, tre månader efter att Blandat om Betong hade skickats ut. Företagen valdes ut slumpmässigt från adresslistor efter att de företag som hört av sig plockats bort. Vid telefonsamtalen frågades efter vem som får post som är adresserad till företagsledningen. Av de 18 företagen kände endast fyra till att de fått Blandat om Betong. Av de övriga var det fem som var ganska säkra på att de inte fått skriften, nio som inte kom ihåg och hade de fått den var det två som trodde att de slängt den. Det är dock ovisst om de som intervjuades verkligen var de i företaget som Blandat om Betong skickats till.

Av intervjuerna lärde vi oss bl a följande:

- adressera med namn. Vid första utskicket var Blandat om Betong adresserat till företagsledningen. Vid telefonintervjuerna var det svårt att veta vem som fått Blandat om Betong.

- använd kuvert med en känd logga t ex Almegas (dvs det SAF-förbund som de flesta företagen är anslutna till).
- Det är även viktigt att materialet inte ser ut som reklam.
- Det är viktig att materialet är specifikt för branschen. Material som tar upp för stunden aktuella frågor läses medan annat slängs eller läggs på hög.

4.2 Företagsbesök

För att göra något djupare intervjuer än telefonintervjuerna besöktes fyra betongvaruföretag. Besöken ägde rum våren 1997. Alla fyra företagen var relativt stora och ingår i en större koncern eller grupp av företag, vilket man bör vara medveten om då svaren analyseras. Vid besöken intervjuades produktionschef och representant från Industriefacket. Av företagen kände två till Blandat om Betong innan vi kontaktade dem.

Av intervjuerna framkom det, liksom i telefonintervjuerna, att det är viktigt med rätt adressat. Man efterfrågade även möjligheten att istället för att ringa efter information kunna faxa. Ämne som efterfrågades och som man tyckte saknades i Blandat om Betong var bl a yttre miljö frågor och information om ny teknisk utveckling och kompetensutveckling. På alla företag var man överens om att formen för Blandat om Betong är ett bra sätt att samla och sprida information på.

4.3 Resultatet av intervjuer och besök

Resultaten av telefonintervjuerna och besöken blev att

- nyhetsbrevens adresserades så långt möjligt med produktionsansvarig och skyddsombuds namn. För att få tag på rätt namn ringdes runt till så gott som alla företag på adresslistan.
- istället för att använda kuvert med IVLs logga till utskick av Nyhetsbrev användes Almegas kuvert till produktionsansvarig och Industriefackets kuvert till skyddsombud.
- nyhetsbrevet utformades med en talong som gjorde det möjligt för företagen att faxa sin beställning.
- ett nyhetsbrev koncentrerades på frågor som rör yttre miljö och speciellt avfallsfrågor.

5 Marknadsföring och information

Nyhetsbrev som med jämna mellanrum skickats ut till alla företag och skyddsombud har i sig fungerat som information och marknadsföring för projektet. Blandat om Betong har även spridits via Industrifacketts branschkommitté för byggnadsämnesindustrin.

I november 1996 höll Betongvaruindustrins Riksförbund sitt riksmöte i Uppsala. På de informationsbord som var uppställda till mötet fanns även Blandat om Betong.

I oktober 1997 fanns reklam för Blandat om Betong i Cementa Kundkontakt (en tidning från Cementa AB). Notisen fanns med i en spalt över nya trycksaker. Resultatet av annonsen blev endast ett samtal från ett företag som beställde skriften.

6 Projektets tidsåtgång och ekonomi

6.1 Tidsåtgång

Arbetet med Blandat om Betong påbörjades i januari 1996. De mest tidskrävande momenten var hopsamlandet och sammanfattandet av litteratur samt den avslutande utvärderingen.

I april 1996 var sammanställningen klar efter ca tre till fyra veckors arbete. Varje Nyhetsbrev har tagit ca 1,5 vecka att göra. Utöver detta arbete har tid lagts på telefonintervjuer, företagsbesök, iordningställande av adresslistor (i det arbetet har rundringning till alla företag för att få reda på namn på produktionsansvarig och skyddsombud ingått), kontakter med referensgruppen, utskick mm.

6.2 Ekonomi

Ett informationsprojekt som detta är relativt billigt och enkelt att genomföra. Det som kostar är tiden. Eftersom allt material som presenteras redan är framtaget och tillgängligt blir tidsåtgången inte speciellt stor. Ingen tid behöver läggas på att ta fram nya resultat.

7 Utvärdering

För att utvärdera arbetet med Blandat om Betong har telefonintervjuer gjorts dels med företag som i något sammanhang hört av sig med frågor kring Blandat om Betong och dels med företag som inte hört av sig. Vad gäller de 34 företag som har hört av sig har de valts ut där vi haft namn på den person som hört av sig (29 företag hör till denna grupp). Några personer hade inte tid eller ville inte ställa upp på intervju. Totalt har 16 personer av de som hört av sig till oss intervjuats. Tolv av dem var produktionsansva-

riga, två var skyddsombud, en var säljare och en var personalman. Vad gäller företag som inte har hört av sig (ca 260 till antalet) har 16 företag slumpmässigt valts ut. På hälften av företagen kontaktades produktionsansvarige och på hälften skyddsombudet. 9 av företagen som kontaktades hade tid eller möjlighet att ställa upp på intervju (7 produktionsansvariga o.d. och 2 skyddsombud). Två typer av formulär har använts (se bilaga 4). P.g.a. den dåliga svarsfrekvensen bör man vara försiktig med att dra allt för snabba slutsatser. De slutsatser som trots allt dragits bör läsas med denna vetskap.

7.1 Intervjuer med företag som varit i kontakt med oss

7.1.1 Storlek på företagen och koncerntillhörighet

Storleken på de företag som kontaktats varierar från 6 till 100 anställda. Medelantalet anställda på de 16 företagen är 41. Endast tre av företagen tillhör inte en större koncern eller företagsgrupp resten gör det.

Slutsats:

- De flesta företag som hört av sig till oss är relativt stora i branschen, även om de räknas som småföretag och tillhör en koncern.

7.1.2 Erfarenheter från kvalitets- och miljöledningssystem

Av 16 företag som intervjuades var 10 certifierade enligt ISO 9000. Ett företag höll på att certifieras. Några av företagen sa sig jobba med andra typer av kvalitetssystem, t ex Byggmästarkontroll, ett ledningssystem utformat av Skanska och BBC (betong ballast certifiering).

Tio företag (i stort sett samma som redan arbetade med ISO 9000) funderade på eller arbetade med att certifiera sig enligt ISO 14000. Ett företag var certifierat enligt ISO 14000.

15 av de 16 företagen sa sig på något sätt arbetar med internkontroll av arbetsmiljön.

Slutsats:

- De flesta företag som hört av sig till oss arbetar efter ett kvalitetssystem.

7.1.3 Synpunkter på Blandat om Betong

Alla intervjuade företag utom ett kommer ihåg att de fått antingen Blandat om Betong eller Nyhetsbrevet. Fyra personer säger att de inte tittat i Blandat om Betong. Fem säger sig ha tittat "lite" i den. Sex av företagen har letat efter speciell information i Blandat om Betong. Områden av intresse var bl a buller, blötgjutning av betong, lyftanordningar, utbildning, vibrationer, återvinning och hjälp i certifieringsarbetet. På frågan om man

hittat vad man sökt svarar man ja. Ett företag har beställt litteratur i två omgångar. Ett annat fick tips om ett nytt rengöringsmedel, ett medel som man sedan beställde på prov. Ett företag beställde material som stöd till certifieringsarbetet och några har beställt material om buller.

Samtliga företag var positiva till Blandat om Betong. Kommentarer som kom fram var t ex “bra att så mycket finns samlat”, “det är bra att få tips och att få reda på var man kan vända sig för att få reda på mer”, “bra speciellt om man har ett speciellt problem. Då kan det vara lättare att hitta det i en sån här typ av information“, “det är kul att någon intresserar sig för och satsar på branschen” och “bra, speciellt för mindre företag”.

Vad gäller nyhetsbrev var det flera som inte kom ihåg eller visste om de fått dem. Av de 16 intervjuade var det sju som inte kom ihåg att de fått något. De övriga var positiva till breven. Från två håll tyckte man att de skulle komma oftare. De kunde gärna vara kortare bara de kom oftare. Ett företag tyckte det var bra om Nyhetsbrev hade ett tema t ex återvinning eller damm. Troligtvis har en del företag inte kopplat samman Nyhetsbrev med skriften Blandat om Betong. Mellan varje utskick har det nästan gått ett år. Erfarenheterna visar dock att efter varje utskick ökar beställningarna och kontakterna betydligt. Påminnelser i form av t ex Nyhetsbrev verkar vara nödvändig för projektets fortlevnad.

På frågan om företagen kände till att projektet Blandat om Betong erbjöd gratis rådgivning och problemlösning svarar alla att man inte gör det. Fem företag (43, 70, 57, 15 och 14 anställda) svarar att det skulle kunna vara intressant med denna hjälp. Ett företag har fått en liknande hjälp i ett småföretagsprojekt. Ett företag hade bullerproblem ett annat dammproblem som skulle varit intressant att få hjälp med. De företag som inte var intresserade av denna hjälp sa sig antingen inte ha några problem eller få hjälp från andra håll t ex från företagshälsovården eller “huvudkontoret”.

Slutsats:

- Företagen är mycket positiva till den typ av information som Blandat om Betong utgör.
- Nyhetsbrev är antagligen mer osynliga och kommer lättare bort i den allmänna informationen. Möjligtvis kopplas de inte heller ihop med Blandat om Betong. Brev kan kanske komma alltför sällan för att de ska kopplas ihop med skriften.
- Beställningar från Blandat om Betong har ökat efter varje Nyhetsbrev. En påminnelse om skriften verkar vara absolut nödvändig.

7.1.3 Varifrån kommer företagens information

Företagens information kommer i huvudsak från "huvudkontoret" om företaget tillhör en koncern, t ex NCC, Skanska och Cementa. Vanligt är också att företagen hämtar information från Arbetarskyddsstyrelsen (åtta företag angav ASS som informationskälla) olika tidningar (Arbetsmiljö, Arbetarskydd, Byggindustrin), kurser och LO/SAF, dvs Industrifacket/Almega.

Det mesta av den information som kommer ögnas endast igenom. På frågan hur bra information ser ut svarar företagen att bra information är kort, gärna med hänvisningar till var man kan fördjupa sig och texten bör vara blandad med bilder. Två av de intervjuade ger Internet som ett exempel på bra information, där finns all information samlad och när ett problem dyker upp vet man var man ska leta.

Olika företag spar information på olika sätt. Fem av de intervjuade personerna sparar informationen i högar. Ett av dessa företag säger att han går igenom högarna ungefär var tredje år för att sälla ut vad det är han behöver. Några företag är "mer" systematiska och sätter in informationen i olika pärmar eller "bibliotek".

Slutsats:

- Den information man får och som man sparar kommer först och främst från Arbetarskyddsstyrelsen. I andra hand är det branschspecifik information ofta från koncernens huvudkontor samt från LO/SAF-förbund.

7.1.5 Företagens erfarenhet av den nya informationsteknologin

Tio av de intervjuade företagen hade en egen hemsida eller var med på ett hörn av koncernens hemsida. Medeltalet anställda på företagen med hemsida var 52. Medeltalet anställda på företag utan hemsida var 24. Nio av de intervjuade hade tillgång till e-mail. Det var i stort sett samma företag som hade hemsida som hade tillgång till e-mail.

De allra flesta hade ingen egen erfarenhet av internet. Nio av företagen angav att de inte använder sig av internet (medelantalet anställda på dessa företag 28). Resten att de ibland använde sig av det (medelantalet på dessa företag 58). De enda hemsidor som ett företag angav att de ibland tittade på var KemIs och ASSs.

14 av företagen tycker att det vore intressant att få den information som ges i Blandat om Betong på internet. Fem av dess tyckte dock att det var på ett för tidigt stadium. Internet har inte fått något genomslag i betongvarubranschen. Ett företag sa uttryckligen att information är bättre i pappersform (16 anställda).

Slutsats:

Företag som hört av sig till oss har i många fall tillgång till internet och e-mail och de är positiva till det. Det är dock en skillnad mellan små och stora företag. De större företagen har kommit längst i utvecklingen.

7.2 Intervju med företag som inte varit i kontakt med oss

7.2.1 Storlek på företagen och koncern tillhörighet

Antalet anställda på de företag som slumpmässigt valdes ut för intervju varierade mellan 3 och 98. Medelantalet anställda på de intervjuade företagen var 25.

Fyra av företagen tillhörde inte någon större koncern, 5 st, gjorde det.

7.2.2 Erfarenheter från kvalitets- och miljöledningssystem

Av de intervjuade företagen svarar samtliga att de jobbar med internkontroll av arbetsmiljön. Tre företag är certifierade enligt ISO 9000. Två arbetar enligt något annat kvalitetssystem. Inget av företagen är certifierade enligt ISO 14 000, men fem av dem har påbörjat ett miljöledningssystemarbete.

7.2.3 Synpunkter på Blandat om Betong

Tre företag kommer ihåg att de fått Blandat om Betong och tycker att idén med att samla information på ett ställe är bra.

7.2.4 Varifrån kommer företagens information

De intervjuade företagen får sin arbetsmiljöinformation från företagshälsovården (sex intervjuade angav FHV), LO/SAF-förbunden (fyra intervjuade), tidskrifter (tre intervjuade) och kurser (tre intervjuade). Dessutom angavs Arbetarskyddsstyrelsen, konsulter och branschkontakter som informationskällor.

Arbetsmiljöinformationen sparas på fyra företag systematiskt i pärmar o.d. På övriga företag läggs informationen på hög eller slängs. Fyra företag angav att de aktivt brukade leta efter arbetsmiljöinformation. Ett av dessa företag sa att det till stor del berodde på deras ISO 14 000 arbete. Ett annat företag sa att då de är i behov av arbetsmiljöinformation kontaktar de andra företag i branschen.

De allra flesta intervjuade är överens om att bra information är kort och lättläst. Någon har angivit e-mail som ett bra sätt att informera på.

7.2.5 Företagens erfarenhet av den nya informationsteknologin

Av åtta företag som svarat på frågorna om den nya informationsteknologin har fem tillgång till e-mail. Tre av dem har dessutom hemsida. Medeltalet anställda på de företag som har e-mail är 38 (98, 50, 26, 8 och 6). På de företag som inte har e-mail är medeltalet anställda 6 (11, 5 och 3).

Fem av företagen (samma som har tillgång till e-mail) säger sig ha erfarenhet av att söka information via internet. De flesta har goda erfarenheter även om en intervjuad menar att informationen på internet är dålig. Företagen med erfarenhet från internet tycker alla att det vore en bra idé om informationen i Blandat om Betong fanns på internet. Företagen utan erfarenhet av internet har ingen direkt uppfattning.

8 Slutsatser och rekommendationer för en fortsättning

Sammanlagt har vi fått 40 olika förfrågningar. Sex av företagen har hört av sig två gånger. Totalt har alltså 34 olika personer hört av sig (ca 11% av dem som fått utskicken eller ca 23% av företagen). Uppskattningsvis är 2/3 av de som hört av sig produktionsansvariga och 1/3 skyddsombud. Med detta antagande är det ca 15% av de produktionsansvariga och ca 8% av skyddsombuden som hört av sig. Denna svarsfrekvens bör betraktas som god med tanke på att i stort sett den enda informationen om projektet varit skriftlig. Det är tydligt att svarsfrekvensen höjs markant när ett Nyhetsbrev skickats ut. Efter varje brev har dessutom svarsfrekvensen ökat. Nyhetsbrev som fungerar som information och påminnelse verkar vara mycket viktiga för att projektet ska bli framgångsrikt.

Sammanfattningsvis kan man säga att de mål som sattes upp i början av projektet, att sprida redan framtagen information till företag inom betongvarubranschen, till stor del kan betraktas som uppfyllda.

Nedan sammanfattas och jämförs de slutsatser som gjorts i de två telefonintervjuerna.

- De flesta företag som hört av sig till oss är relativt stora även om de är småföretag (i medel 41 anställda) och tillhör en koncern. De företag som inte hört av sig men som kontaktats av oss för en intervju hade i medeltal 25 anställda, dvs något mindre.
- De flesta företag (14 av 16) som hört av sig till oss arbetar efter ett kvalitetssystem. Av de som vi kontaktat arbetade 5 av 9 med ett kvalitetssystem.
- Företagen är positiva till den typ av information som Blandat om Betong utgör. Av de nio företag som inte hört av sig till oss kände ändå tre till Blandat om Betong och var mycket positiva till idén.

- Nyhetsbrev är antagligen mer osynliga och kommer lättare bort i den allmänna informationen. Möjligtvis kopplas de inte heller ihop med Blandat om Betong. Brev kan kanske komma alltför sällan för att de ska kopplas ihop med skriften.
- Beställningar från Blandat om Betong har ökat efter varje Nyhetsbrev. En påminnelse om skriften verkar vara absolut nödvändig.
- Den information man får och som man sparar kommer från Arbetarskyddsstyrelsen, företagshälsovården och LO/SAF-förbunden samt om företaget tillhör en koncern, från koncernens huvudkontor.
- Företag som hört av sig till oss har i många fall tillgång till internet och e-mail och är positiva till det. Det är dock en skillnad mellan små och stora företag. De större företagen har kommit längre i användandet av tekniken. Bland de företag som vi kontaktat hade hälften tillgång till e-mail och internet.

9 Framtiden för blandat om betong

Projektet Blandat om Betong har, som förklaras i början av denna rapport, i första hand varit ett försök att hitta en form att sprida redan framtagen information. I och med denna avrapportering är projektet slut. Behovet av information om lösningar på arbetsmiljöproblem har dock inte upphört. Utvärderingen bekräftar dessutom det vi redan visste att ett projekt av den här typen behöver tid på sig för att få genomslagskraft. Det bör noteras att Blandat om Betong spridits till målgruppen främst via brev. Av erfarenhet vet vi att detta kan vara ett relativt ineffektivt sätt att sprida information. Personliga kontakter ger bättre genomslag. Genom att samarbeta med Almega och Industrifacket har vi ändå lyckats få en god genomslagskraft.

Samtal har förts med Arbetarskyddsnämnden (ASN) om att utnyttja deras hemsida till ett fortsatt arbete. Blandat om Betong och eventuellt liknande sammanställningar för andra branscher skulle kunna läggas in och bli tillgängliga på hemsidan.

BILAGA 1

NYHETSREV 1 - 3

NYHETSREV 1 - 3

I denna bilaga finns kopior på de tre nyhetsbrev som skickats ut till branschen. De brev som skickades ut var dock kopierade på färgat papper samt längst ner på brevvets första sida fanns Byggnadsämnesförbundets, Industrifackets och IVLs logotype tryckta.

BILAGA 2

**ANTAL BESÖKARE PÅ TRE AV DE HEMSIDOR SOM
REKOMMENDERATS I NYHETSBREV 3**

ANTAL BESÖKARE PÅ TRE AV DE HEMSIDOR SOM REKOMMENDERATS I NYHETSBRÄV 3

Av de 14 hemsidor som rekommenderas i Nyhetsbrev 3 har tre räkneverk, Svenska Betongföreningen, Skanska Prefab och Bohus Betong. Tabellen nedan visar hur antalet besökare ökat på respektive hemsida. Nyhetsbrevet skickades ut

17 juni 1998. Räkneverken kontrollerades varje dag (arbetsdag) ca två veckor innan utskicket och ca fem veckor efter utskicket. Under dessa fem veckor ligger dock sommarsemestern vilken troligen påverkar antalet besökare.

hemsida	torsd. 4/6	fred. 5/6	månd. /6	tisd. 8	onsd. 9/6	tisd. 10/6	onsd. 11/6	torsd. 12/6	fred. 13/6	tisd. 16/6	onsd. 17/6	torsd. 18/6	medel ökning/dag
www.betong.se	3004	+3	+31	+6	+25	+23	+12	+12	+12	+41	+17	+5	12
www.prefab.skanska.se	778	+10	+27	+17	+21	+18	+18	+18	+18	+48	+15	+20	14
www.bohusbetong.se	1616	+2	+8	+5	+10	+3	+3	+3	+3	+16	+5	+7	4

hemsida	torsd. 18/6	månd. 22/6	tisd. 23/6	onsd. 24/6	torsd. 25/6	fred. 26/6	månd. 29/6	tisd. 30/6	onsd. 1/7	torsd. 2/7	fred. 3/7	månd. 27/7	medel ökning/dag
www.betong.se	3167	+17	+4	+6	+19	+9	+19	+10	+16	+6	+7	+182	8
www.prefab.skanska.se	972	+24	+12	+19	+10	+8	+21	+13	+13	+13	+9	+170	8
www.bohusbetong.se	1675	+13	+12	+3	+3	+3	+4	+3	+2	+5	+3	+46	3

BILAGA 3

SAMMANFATTNINGARNA I BLANDAT OM BETONG OCH VAD SOM BESTÄLLTS DÄRIFRÅN

SAMMANFATTNINGARNA I BLANDAT OM BETONG OCH VAD SOM BESTÄLLTS DÄRIFRÅN

Organisationsutveckling

Nr	Material	Antal be- ställda
1	<i>Förslag till utveckling av arbetsorganisationen vid Skanska prefab AB - Bålsta</i> Anders Wallberg och Lasse Björkeson (1992) Informations- och arbetsmaterial, 9 sidor	II
2	<i>Produktionsutveckling i svensk gummiindustri</i> Johanna Notsten och Anders Wallberg (1995) Informations- och arbetsmaterial	II
3	<i>GFO - gränslösa flödesorganisationer</i> Klaus Helmrich och Sven Janbrink (1994) Bok, 95 sidor	II
4	<i>Produktivitetsmätning, styrning och lönesättning av målstyrda grupper</i> Sven-Åke Hörte och Peter Carlsson (1993) Bok, 90 sidor	I
5	<i>Nätverk</i> ALMEGA (1995) Informations- och arbetsmaterial, 16 sidor	I
6	<i>“Vi ville bryta ned beslutsprocessen“</i> , Skanska Prefab i Bollebygd AB Arbetslivsfondens fallrapport Nr 556 (1994) Rapport, 2 sidor	III
7	<i>Förändringskraft i livsmedelsindustrin</i> Gunnar Skoglund, Jesper Steen och Peter Ullmark, Livsmedelsbranschernas arbets- miljökommitté (1995) Informations- och arbetsmaterial, 65 sidor	-
8	<i>TAK - teknik, arbete, kunskap</i> Gunnar Skoglund, Livsmedelsbranschens arbetsmiljökommitté (1995) Informations- och arbetsmaterial, 50 sidor	I

Nr	Material	Antal be- ställda
9	<i>Förändra i förändringens tid</i> - ett material om praktiskt förändringsarbete som lönar sig. ALMEGA (1995) Informations- och arbetsmaterial, 16 sidor	II
Nyanställning och kompetensutveckling		
10	<i>Introduktion - att ta hand om nyanställda</i> Byggnadsämnesförbundet och Svenska Fabriksarbetarförbundet (1984) Informationsmaterial, 9 sidor	II
11	<i>Välkommen till ditt nya jobb!</i> Betongelementföreningen och Byggnadsämnesförbundet (1991) Informationsmaterial, 16 sidor	-
12	<i>Utbildning inom betongelementindustrin</i> Betongelementföreningen och Byggnadsämnesförbundet (1990, rev 1996) Utbildnings- och arbetsmaterial, A4 ringpärm	-
13	<i>Det kompetenta teamet</i> Sven Frostenson (1990) Bok, 101 sidor	I
14	<i>Hjälp till kartläggning. Arbetsituationen, arbetsmiljön, rekrytering och kompetensutveckling.</i> Byggnadsämnesförbundet (1989) Arbetsmaterial, 21 sidor	II
Arbetsskador, olycksfall och rehabilitering		
15	<i>Rehabilitering - regler, rutiner, ekonomi, lästips, kontakter</i> ALMEGA (1995) Informations- och arbetsmaterial, 28 sidor.	-
16	<i>Arbetsskador - lokala rutiner.</i> ALMEGA (1996) Arbetsmaterial, 11 sidor	-

Nr	Material	Antal be- ställda
17	<i>Arbets säkerhetsanalys</i> Anders Wallberg, Lena Abrahamsson och Lars Hallgren (1994) Utbildnings- och arbetsmaterial, 56 sidor	-
18	<i>Personalresurser. Ett arbetsmiljöekonomiskt perspektiv</i> Ulf Johanson och Anders Johrén (1996) Bok, 95 sidor	-
19	<i>Vad kostar frånvaro och för hög personalrörlighet?</i> Paula Liukkonen, SAF (1994) Bok, 88 sidor	-
20	<i>Rehab boken - arbetsgivarens ansvar. Organisation, resurser, möjligheter. Exempel från verkligheten.</i> Maggie Miller, Hans-Olof Hallinder, Sven Johansson, Ann-Margreth Nilsson och Bo Sundmark, PA forum (1991) Bok, 76 sidor	-
Buller och vibrationer		
21	<i>Betongvarubuller.</i> Arbetsgruppen mot buller inom betongvaruindustrin. Informationsmaterial	II
22	<i>Bullerbekämpning - betongvaruindustrin</i> Arbetsgruppen mot buller inom betongvaruindustrin (1977) Informationsmaterial, 40 sidor	III
23	<i>Broschyrserie från Arbetsgruppen mot buller inom betongvaruindustrin.</i> (1974 - 1979) Informationsmaterial	II
24	<i>Det går att minska bullret vid kantsågning med 15 dB(A)</i> ALMEGA (1995) Rapport, 8 sidor	-
25	<i>Kemisk rengöring av byggnadsutrustning - ett arbetsmiljövänligt alternativ</i> Gunilla Bökmark och Jan Arpsten, Arbetsmiljöfondens sammanfattningar 1486 (1992) Rapport, 2 sidor	II (samma företag beställde rapporten två ggr)

Nr	Material	Antal beställda
26	<p><i>Rekommendationer att minska buller vid byggelement tillverkning - alternativa lösningar.</i> Ulf Bellander (1979) Informationsmaterial, 26 sidor</p>	-
27	<p><i>Støj og vibrationer i betonindustrien</i> Danska Arbejdsmiljøfondet (1992) Informationsmaterial, 19 sidor</p>	-
28	<p><i>Handhållna slipmaskiner. Jämförande provning av vibrations- och bullernivåer.</i> Arbetsmiljöfondens sammanfattningar 1448 (1991) Rapport, 4 sidor</p>	-
29	<p><i>Eldrivna borrhämmare. Buller och vibrationsnivåer - jämförande provning av maskiner.</i> Arbetsmiljöfondens sammanfattningar 1304 (1989) Rapport, 5 sidor</p>	-
30	<p><i>Vibrationer</i> Arbetarskyddsnämnden (1986) Informations- och arbetsmaterial, 52 sidor</p>	-
31	<p><i>Vibrationer - goda råd till dig som använder maskiner, som kan ge vibrationsskador.</i> Arbetarskyddsfondens sammanfattningsserie nr 866 (1985) Informationsmaterial, 8 sidor</p>	-
32	<p><i>Vibrationer - information till företagshälsovårdens personal om risker med handhållna maskiner.</i> Arbetarskyddsfondens sammanfattningsserie nr 866 (1985) Informationsmaterial, 15 sidor</p>	-
33	<p><i>Vibrationsbelastning vid betongvibrering</i> Krister Fréden, Barbro Johansson, Lars Nordlund, David Caple, Jan-Erik Hansson och Steve Kihlberg (1981) Rapport, 18 sidor</p>	-

Nr	Material	Antal be- ställda
34	<i>Handtags och handskars vibrationsisolerande förmåga</i> Lage Burström, Ronnie Lundström, Asta Lindmark och Ulf Landström, Arbetsmiljö- fondens sammanfattningar 1309 (1989) Rapport, 6 sidor	-
35	<i>Vibrationskontroll av handhållna slip- och putsmaskiner</i> Mats Zackrisson, Jerry Pull och Niklas Fröjd; Arbetsmiljöfondens sammanfattningar 1287 (1989) Rapport, 2 sidor	-
Kemikalier och damm		
36	<i>Kemikaliehantering inom byggnadsämnesindustrin. En granskning av metoder och förslag till arbetsmiljöåtgärder. Del 2 Betongvarufabriker.</i> Ann-Beth Antonsson och Rasmus Bjurström (1989). Informationsmaterial, 58 sidor	-
37	<i>Arbetsmaterial för betongvaruindustrin om kemiska risker i arbetsmiljön</i> Ann-Beth Antonsson och Leif Bengtsson (1992) Arbetsmaterial, 22 sidor	I
38	<i>Systematiskt arbete med kemiska risker inom byggnadsämnesindustrin - en del av internkontrollen av arbetsmiljön. (Handledarmaterial)</i> Ann-Beth Antonsson (1993) Arbetsmaterial, 7 sidor	-
39	<i>Formolier i betonindustrien</i> Utgiven av Arbetsmiljøfondet, Danmark (1991) Informationsmaterial, 19 sidor.	-
40	<i>Formoljor i byggbranschen. Hygieniska och tekniska aspekter.</i> K Wästlund, Bygghälsan Halmstad (1987) Rapport, 26 sidor	-
41	<i>Rekommendationer för kemiska ämnen inom byggnadsämnesindustrin.</i> Byggnadsämnesindustrins arbetsmiljökommitté (1987) Informationsmaterial, 90 sidor	-

Nr	Material	Antal be- ställda
42	<i>Kvartsdamm vid betongbearbetning</i> (Vägledning för metodval, som förbättrar arbetsmiljön, samt åtgärder som minskar mätbehovet.) N Hallin, Bygghälsans skrift (1982) Informationsmaterial, 39 sidor	I
43	<i>Rengöring og vedligeholdelse i Betonindustrien</i> Danska Arbejdsmiljøfondet (1993) Informations- och arbetsmaterial, 19 sidor	
Ergonomi		
44	<i>Ergonomi i Betonindustrien</i> Danska Arbejdsmiljøfondet (1992) Informations- och arbetsmaterial, 19 sidor.	-
45	<i>Slipertillverkning förenklades</i> Arbetslivsfondens fallrapport Nr 838 (1995) Rapport, 3 sidor	-
46	<i>Maskinstöd för handhållna bilningsmaskiner och borrhammare</i> Roland Andersson (1983) Rapport, 4 sidor	-
47	<i>Kassettgjutning - analys av kroppsställningar samt biomekanisk beräkning av ett hjälpmedels effekt.</i> Håkan Westberg (1986) Rapport, 21 sidor	-
48	<i>Egna utvecklade arbetsstationer ställer krav på ny organisation.</i> Br. Perssons Cementvarufabrik AB / Spikma Betong AB Arbetslivsfondens fallrapport Nr 701 (1995) Rapport, 6 sidor	-
49	<i>Betongytor - praktiska synpunkter vid betonggjutning</i> Björn Ahlborg, Roger Wibom, Jari Mäkynen och Henri Leray, Bygghälsans Forskningsstiftelse (1992) Rapport, 12 sidor	I

Lagar och förordningar

- 50 *Arbetsmiljölagen med kommentarer.* -
Arbetskyddsämnden
Bok, 142 sidor.
- 51 *Kemiska produkter - lag och förordningar.* -
Arbetskyddsämnden
Bok, 136 sidor
- 52 *Arbetskyddsstyrelsens katalog över arbetsmiljöregler mm (ADI 100)* -
Informationsmaterial
- 53 *Personalrum* -
Arbetskyddsämnden (1995)
Bok, 122 sidor

Allmänt om arbetsmiljö och produktionsmetoder

- 54 *Betonreovering - Mindre arbejdsmiljøbelastende metoder.* -
Jan Holmegaard Hansen, Elsebet Frydendal Pedersen, Jørgen Mathiesen och Niels-Arne Jensen (1993)
Rapport och informationsmaterial, 104 sidor
- 55 *Checklistor (Allmän checklista, Checklista för kontor, bildskärmsarbetet mm)* -
Arbetskyddsämnden
Arbetsmaterial

Nyhetsbrev 2 (N2)

- N2:1 *Industriarbete i utveckling* -
Yrkesämnden för fabriksindustrin (1997)
Bok och arbetsmaterial, 60 sidor
- N2:2 *Det utvecklande arbetet* II
Industrifacket (1997)
Utbildningsmaterial
- N2:3 *Återvunnen Betong* II
SBUF Rapport, Projekt 5408 (1996)
Rapport (20 sidor)

Nr	Material	Antal beställda
N2:4	<i>Handbok för återvinnare - om återvinning och återbruk av byggnadsmaterial</i> Sammarbetsforum för återvinning av byggnadsmaterial (1995) Bok (124 sidor)	II
N2:5	<i>Krossad betong - ett material för användning i vägar och gator</i> Hans G Johansson, Krister Ydrevik och Håkan Arvidsson, Väg- och transportforskningsinstitutet (1996) Rapport (18 sidor)	III
N2:6	<i>Bygg- och rivningsmaterial i kretsloppet</i> Birgitta Johansson, Byggforskningsrådet (1995) Bok	I
N2:7	<i>Miljö och Utveckling (Special: ISO 14000 och EMAS) Nr 3-4 1996</i> Tidningsartiklar	-
N2:8	<i>Tid för arbetsmiljön</i> Arbetarskyddsnämnden (1996) Arbetsmaterial, 13 sidor + checklistor	II
N2:9	<i>Risktermometern</i> Arbetarskyddsnämnden (1997) Arbetsmaterial, 10 sidor + blanketter	I

Nyhetsbrev 3 (N:3)

Till största del bestående av hemsidor på internet och därmed inget man kan beställa från oss.

- N3:1 *Arbetarskyddsstyrelsen - www.arbsky.se*
- N3:2 *SIS Forum AB - www.sis.se/forum*
- N3:3 *Miljöstyrningsrådet - www.miljostyrning.se/emas*
- N3:4 *Byggnadsämnesförbundet - www.almega.se*
- N3:5 *Cement och Betong Institutet - www.cbi.se*
- N3:6 *Svenska Betongföreningen - www.betong.se*

N3:7 Svenska Byggbranschens Utvecklingsfond - www.sbuf.se

N3:8 Smelink - www.smelink.se

N3:9 Skanska Prefab - www.prefab.skanska.se

N3:10 Starka Betongindustrier - www.starka.se

N3:11 Bohus Betong AB - www.bohusbetong.se

N3:12 Alfa Rör - www.alfaror.se

N3:13 Spikma Betong AB - www.torget.se/users/r/Rachel/spikma/spikma.htm

N3:14 Finja Betong - www.finjabetong.se

N3:15 Europas första bro i vibreringsfri betong, CBI nytt 1:98

N3:16 Tillsats i betong gör vibratorn överflödig, Ny Teknik 10/98

BILAGA 4

FRÅGEFORMULÄR TILL UTVÄRDERINGSINTERVJUerna

Frågeformulär för företag som ej hört av sig vad gäller Blandat om Betong

Blandat om Betong

1. Känner du till Blandat om Betong, skriften -96, och nyhetsbrevern -96, -97 och -98?
2. **Om ja**, vad har du gjort med den (tittat i den, slängt den, lagt den i en hög)?
3. Vad tyckte du om den ?
4. Har du letat efter något särskilt område /lösning på problem?
5. **Om nej**- varför?
6. Vad tycker du om skriften Blandat om Betong och nyhetsbrev (idén att samla material)?

Företaget

7. Företag:
Datum för kontakt:
8. Adress:
9. Produktionsansv.:
Skyddsombud:
10. Antal anställda:
11. Tillhör företaget en koncern:
12. Intervjuad:
Funktion:
13. Den intervjuades ålder:
14. Den intervjuades utbildning:
15. Vilka betongprodukter producerar företaget?
16. Volym, omsättning?
17. Arbetar ni med internkontroll (enligt lag nödvändigt), kvalitetssystem (ISO 9000), miljöledningssystem (ISO 14000, EMAS)? Har ni planer på att arbeta med det?

18. Har företaget/verksamheten förändrats/utvecklats de senaste tre åren (dynamiskt eller stillastående och stagnerande företag)? Hur?

Allmänt

19. Varifrån får du information, läser du den(om arbetsmiljö och andra områden) (branschkontakter, FHV, LO/SAF-förbund, tidskrifter, litteratur, konferenser, kurser, konsulter, försäljare mm)?
20. Hur ser bra skriftlig information ut? Hur skulle ni vilja få er arbetsmiljöinformation?
21. Sparar du någon arbetsmiljöinformation? Vilken? Hur (systematiskt eller i en hög)?
22. Brukar ni leta efter arbetsmiljöinformation? Hur?
23. Har ni hemsida? E-mail? Vilken är er erfarenhet?
24. Använder ni er av information på internet? Hur? Erfarenhet? Favoritsidor?
25. Skulle det vara intressant att få informationen som finns i Blandat om Betong via internet?

Frågeformulär för företag som hört av sig vad gäller Blandat om Betong

Företaget

1. Företag: _____ Datum _____
2. Adress: _____
3. Produktionsansvarig: _____ Skyddsombud: _____
4. Antal anställda: _____
5. Tillhör företaget en koncern: _____
6. Intervjuad: _____ Funktion: _____
7. Den intervjuades ålder: _____
8. Den intervjuades utbildning: _____
9. Vilka betongprodukter producerar företaget?
10. Volym, omsättning?
11. Arbetar ni med internkontroll, kvalitetssystem (ISO 9000), miljöledningssystem (ISO 14000, EMAS)? Har ni planer på att arbeta med det?
12. Har företaget/verksamheten förändrats/utvecklats de senaste tre åren? Hur?

Frågor om Blandat om Betong

13. Känner du till Blandat om Betong? Hur?
14. Har du tittat i den?
15. Vad tycker du om skriften Blandat om Betong (själva idén att samla material, materialet som är i den osv)?
16. Vad tycker du om Nyhetsbrev (informationen i dem, hur ofta de kommer, vad bör de ta upp)?
17. Har du letat efter något särskilt område eller lösningar på särskilda problem.
18. Har du beställt någon litteratur från skriften eller breven? Varför, varför inte?
19. Om ja, vad tyckte ni om det material ni beställt? Motsvarade det era förväntningar?
20. Blir det av att du lånar/beställer material som du får kunskap/information om?

21. Har du tidigare sett eller använt något av det material som tas upp i Blandat om Betong?
22. Har du haft någon annan användning av Blandat om Betong (förutom att beställa material t ex fått tips från sammanfattningarna, från Nyhetsbreven.....)?
23. Har du sett att du erbjuds gratis rådgivning i Nyhetsbreven (kan gälla buller, damm, internkontroll mm)? Är det något du är intresserad av?

Allmänt

24. Varifrån får du information (om arbetsmiljö och andra områden)? Hur skulle ni vilja få er arbetsmiljöinformation?
25. Läser du den arbetsmiljöinformation som du får? Vilken?
26. Sparar du någon arbetsmiljöinformation? Vilken? Hur (systematiskt eller i en hög)?
27. Vilken arbetsmiljöinformation har du mest nytta av/föredrar du?
28. Hur ser bra skriftlig information ut?
29. Brukar ni leta efter arbetsmiljöinformation? Hur?
30. Har ni hemsida? E-mail? Vilken är er erfarenhet?
31. Använder ni er av information på internet? Hur? Erfarenhet? Favoritsidor?
32. Skulle det vara intressant att få informationen som finns i Blandat om Betong via internet?

IVL Svenska Miljöinstitutet AB

IVL är ett oberoende och fristående forskningsinstitut som ägs av staten och näringslivet. Vi erbjuder en helhetssyn, objektivitet och tvärvetenskap för sammansatta miljöfrågor och är en trovärdig partner i miljöarbetet.

IVLs mål är att ta fram vetenskapligt baserade beslutsunderlag åt näringsliv och myndigheter i deras arbete för ett bärkraftigt samhälle.

IVLs affärsidé är att genom forskning och uppdrag snabbt förse samhället med ny kunskap i arbetet för en bättre miljö.

Forsknings- och utvecklingsprojekt publiceras i

IVL Rapport: IVLs publikationsserie (B-serie).

IVL Nyheter: Nyheter om pågående projekt på den nationella och internationella marknaden.

IVL Fakta: Referat av forskningsrapporter och projekt.

IVLs hemsida: www.ivl.se

Forskning och utveckling som publiceras utanför IVLs publikationsserie registreras i IVLs A-serie.

Resultat redovisas även vid seminarier, föreläsningar och konferenser.

IVL Svenska Miljöinstitutet AB

Box 210 60, SE-100 31 Stockholm
Hälsingegatan 43, Stockholm
Tel: +46 8 598 563 00
Fax: +46 8 598 563 90

IVL Swedish Environmental Research Institute Ltd

Box 470 86, SE-402 58 Göteborg
Dagjämningsgatan 1, Göteborg
Tel: +46 31 725 62 00
Fax: +46 31 725 62 90

Aneboda, SE-360 30 Lammhult
Aneboda, Lammhult
Tel: +46 472 26 20 75
Fax: +46 472 26 20 04